

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคกลางในด้านนโยบายการจัดการประถมศึกษา โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการและการบริหารงบประมาณ

ประชากรในการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ได้แก่

1. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา
ผู้บริหารในสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7,065 คน
ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ได้แก่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 293 คน
2. กลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด นายอำเภอและศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 560 คน
3. กลุ่มครูวิชาการ จำนวน 7,065 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีวิจัยกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage-sampling) คือ

1. นำจังหวัดทั้งหมดของภาคกลางจำนวน 26 จังหวัดมาสุ่มอย่างร้อยละ 50 โดยวิธีการจับฉลาก ได้ 13 จังหวัด คือ ระยอง ลพบุรี สมุทรสาคร สระบุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี จันทบุรี ชลบุรี ตราด นครปฐม นนทบุรี อยุธยา ประจวบคีรีขันธ์ ได้ประชากรกลุ่มผู้บริหารนอกสถานศึกษาระดับจังหวัด จำนวน 13 คน ได้ประชากรกลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาในระดับจังหวัด จำนวน 65 คน
2. นำอำเภอจากจังหวัดที่สุ่มได้มาสุ่มร้อยละ 50 โดยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบได้อำเภอทั้งหมด 55 อำเภอ ได้กลุ่มประชากรกลุ่มผู้บริหารนอกสถานศึกษาระดับอำเภอจำนวน 55 คน และกลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาอำเภอจำนวน 165 คน
3. นำโรงเรียนจากโรงเรียนใน 55 อำเภอ มาสุ่มร้อยละ 25 โดยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบได้จำนวนโรงเรียน 405 โรงเรียน ได้กลุ่มประชากรเป็นกลุ่มผู้บริหารในสถานศึกษาและกลุ่มครูวิชาการ กลุ่มละ 405 คน

กลุ่มตัวอย่างแยกได้ตามกลุ่มดังนี้

กลุ่มผู้บริหารการศึกษา

เป็นผู้บริหารในสถานศึกษา 405 คน

เป็นผู้บริหารนอกสถานศึกษา 81 คน

กลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา 149 คน

กลุ่มครูวิชาการ 405 คน

รวมเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 1,040 คน

รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1.

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนอำเภอและโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนอำเภอ		จำนวนโรงเรียน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ระยอง	6	3	96	24
ลพบุรี	11	5	144	36
สมุทรสงคราม	3	2	80	20
สระบุรี	12	6	136	34
สุพรรณบุรี	10	5	256	64
อุทัยธานี	8	4	100	25
จันทบุรี	8	4	136	34
ชลบุรี	10	5	108	27
ตราด	6	3	72	18
นครปฐม	6	3	116	29
นนทบุรี	6	3	78	19
อยุธยา	16	8	45	45
ประจวบคีรีขันธ์	7	4	30	30
รวม	109	55	1,397	405

แยกกลุ่มตัวอย่างของประชากรในแต่ละกลุ่มเพื่อส่งแบบสอบถามไปเก็บ
ข้อมูลรายละเอียดปรากฏตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารการศึกษา ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการ
ประถมศึกษา และครู

กลุ่มประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารการศึกษา	
ผู้บริหารในสถานการศึกษาได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน	405
ผู้บริหารนอกสถานศึกษา	
ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด	13
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด	13
หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ	55
ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา	
ผู้ว่าราชการจังหวัด	13
ศึกษาธิการจังหวัด	13
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	13
นายอำเภอ	55
ศึกษาธิการอำเภอ	55
ครูวิชาการ	405
รวม	1,040

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (checklist)

จำนวน 3 ชุดคือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารการศึกษา สำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดและผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

ชุดที่ 2 แบบสอบถาม สำหรับข้าราชการที่เกี่ยวกับการประถมศึกษา ใช้สำหรับศึกษาราชการอำเภอ/กิ่งอำเภอ นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ นายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับครูวิชาการโรงเรียน

แบบสอบถามทั้ง 3 ชุด แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับสภาพของระบบบริหารการประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 เป็นข้อความเกี่ยวกับปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดหลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบบริหารการประถมศึกษา จากเอกสาร ตำรา ระเบียบ คำสั่ง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบความคิดสำหรับการวิจัย

2. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า แล้วนำเครื่องมือที่สร้างไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของสำนวนภาษา

3. นำเครื่องมือที่อาจารย์ปรับปรุง และเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอให้

อาจารย์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของสัทวนภาษาอีกครั้ง

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์อีกครั้งหนึ่ง แล้วจัดทำเป็นฉบับที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทบทวนสื่อขอความร่วมมือของภาควิชาและบัณฑิตวิทยาลัย เสนอไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปที่ยังกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยทางไปรษณีย์และส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

2. ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือติดตามทวงถามแบบสอบถามในส่วนที่ยังไม่ได้รับการตอบกลับ และได้รับการตอบกลับมาทั้งหมดประมาณร้อยละ 78.5 ของแบบสอบถามทั้งหมด

รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กางง ความถี่หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย SPSS\PC+ หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม			
	ส่งไป	กลับคืนมา	สมบูรณ์	ร้อยละ
ผู้บริหารการศึกษา				
ผู้บริหารในสถานศึกษา	405	334	320	79.0
ผู้บริหารนอกสถานศึกษา	81	72	68	83.9
ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา	149	117	107	71.8
ครูวิชาการ	405	332	321	79.2
รวม	1,040	855	816	78.5

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย